

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıkları* Preschool Teacher Candidates' Reading Habits*

Selma ERDAĞI TOKSUN

Atıf: Erdağı Toksun, S. (2019). Okul öncesi öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları, *e- Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 1-9.

Araştırma Makalesi Geliş Tarihi: 11.12.2019 Kabul Tarihi: 29.12.2019

Doi: 10.30900/ kfkasegt.657615

Öz

Günümüz insanı anlayarak, eleştirerek, hızlı ve etkin bir okuma becerisine sahip olmadıkça ne günlük yaşama dair gelişmeleri izleyebilir ne de okulda akademik yönden başarılı olabilir. Bireyin yaşam boyu öğrenebilme becerisi kazanabilmesi için okuma alışkanlığına sahip olması gerekmektedir. Okul öncesi dönem insanın çeşitli etmenler tarafından okumaya hazırlandığı bir dönemdir. Sahip oldukları merak ve keşfetme duygularıyla çevresini izleyerek öğrenen çocukların kitapla etkileşimleri bu dönemde gerçekleşir. Bu dönemde çocuğun kitaplarla etkileşiminin sağlanması, kitaplara karşı ilgisinin oluşturulması önemlidir. Çocuklara bu ilgiyi oluşturacaklar da okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adaylarıdır. Çalışmanın amacı, Okul Öncesi Eğitimi lisans öğrencilerinin okumaya yönelik görüşlerinin tespit edilmesidir. Bu çalışma nitel bir araştırmadır. Araştırmada durum çalışması deseni kullanılmış ve veriler görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Okul Öncesi Eğitimi Bölümü 3. Sınıfında okuyan toplam 20 öğrenci ile görüşmeler yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Çalışmada öğretmen adayları okumanın en fazla onların dünyaya bakış açılarını değiştirdiğini dile getirmişlerdir. Öğretmen adayları okumalarına engel olan en büyük faktör olarak teknolojiyi görmekteyler. Elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıkları orta düzeyde olduğu görülmektedir. Öğrenciler genellikle roman türünü okuduklarını, kitap temini için birinci derece kaynak olarak kütüphaneleri tercih ettiklerini ve okuma alışkanlığı kazanmada da ilkökul öğretmenlerinin etkisinin olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Okuma, okuma alışkanlığı, okul öncesi öğretmen adayları.

Abstract

Unless today's people have the skill to reading fast and effectively by criticising and understanding what they read, they can neither follow the developments in daily life nor succeed in their academic lives at school. In order for an individual to gain the skill of lifelong learning, the individual should have the habit of reading. Preschool period is a period in which children are prepared to read through various factors. The interaction of children who learn by watching their environment via their senses of curiosity and discovery with books occurs in this period. In this period, it is important to ensure that the child interacts with the books and that the child is interested in the books. Pre-school teachers and pre-service teachers are the ones who will foster children's interest in books. The purpose of the current study is to determine pre-service pre-school teachers' opinions about reading. This is a qualitative study. The study employed the case study design and the data were collected through the interview method. The participants of the study are 20 third-year students attending the department of pre-school teacher education. The collected data were analyzed by using the content analysis method. The pre-service teachers stated that reading most changed their views of the world. The pre-service teachers think that the most important factor preventing them from reading is technology. The findings of the study have revealed that their book reading habit is at the medium level in general. The pre-service teachers stated that they generally read novel genre, that their primary source for obtaining books is libraries and that their elementary school teachers had the greatest effect on their gaining the habit of reading.

Keywords: Reading, habit reading, primary school teachers.

*Bu araştırma 6. Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Kongresinde (IECEC/UOEK-2019) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

Okuma; sözcükleri, cümleleri oradan da paragraf ve metni görmek ve seslendirmek eyleminin ötesinde, düşünsel bir çabayı gerektiren etkinliktir; bir düşünme sürecidir (Sever, 2004, s. 15). Alışkanlık bir şeyin sürekli olarak yapılması halidir. Okuma alışkanlığı bireyin okumayı sürekli olarak yapması, bundan zevk alması, bir amaç doğrultusunda okumayı bilmesi ve bunu yaşam boyu geliştirmesidir. Bozpolat'a (2010)göre, bilgi birikiminin hızlı bir şekilde arttığı, bilim ve teknolojinin insan hayatında sürekli değişimleri zorunlu kıldığı dünyada, yaşam boyu öğrenmenin de önemi bir kat daha artmaktadır. Bireyin yaşam boyu öğrenebilme becerisi kazanabilmesi için okuma alışkanlığına sahip olması gerekmektedir.

Okuma yazma becerisinin temelleri okul öncesi dönemde atılır ve ilkokulda devam eder (Bayraktar & Temel, 2018). Okuma yazma süreci aslında bireyin yaşamı boyunca devam eden bir süreçtir. Birey bu becerilere sahip olmadıkça günlük yaşama dair gelişmeleri takip etmekte zorlanmasının yanı sıra okulda akademik yönden başarılı olma ihtimalide azalmaktadır (Karataş, 2018). Okuma alışkanlığının bireye kazandırdıklarının başında bilgi sahibi olmak yer almaktadır. Bunun yanında kendini hem sözlü hem de yazılı olarak daha iyi ifade edebilme, kolay iletişim kurabilme, olayları durumları net bir şekilde görebilme, kastedileni ve perde arkasını rahatça anlayabilme ve yorumlayabilme gibi beceriler okuma alışkanlığı ile elde edilecek kazanımlardır (Durukan & Arslan, 2018). Okuma ilgi ve alışkanlığı olmayan kişiler genellikle kitaplardan ve okuma etkinliklerinden elde edecekleri kazancın farkında değildir ve pek önemsemezler.

Okuma alışkanlığını etkileyen bazı faktörler vardır; Bu faktörler fiziksel, zihinsel, kişisel, çevresel, sosyoekonomik ve teknolojik faktörlerdir. Fiziksel ve zihinsel bir engeli olmayan normal gelişim gösteren çocuklarda okumaya karşı pozitif tutum ve becerileri okul öncesi dönemde kazanmaktadır (Bayraktar & Temel, 2018). Bir bireyin okuma alışkanlığı kazanabilmesi zaman ve çaba gerektirmektedir. Okuma alışkanlığı, ailede başlar okul çağında ise öğretmenlerin ve çevrenin etkisiyle şekillenerek gelişmeye devam eder. Ev ortamı çocuklarda okuma alışkanlığının kazandırıldığı ilk yerdir. Çocuk evde kitap ve bu kitapları okuyan aile bireylerini gördükçe kitap okumanın da yaşamın bir parçası olduğunu düşünüp okumaya ilgi ve sevgi duyacaktır. Bir çocuk kitapla ne kadar erken yaşta tanıştırsa okuma onun için o kadar kolay alışkanlık haline dönüşecektir.

Okuma alışkanlığı kazanmada okul, çevre ve öğretmenlerin yeri oldukça önemlidir. Okulun imkânları, çevredeki insanların okumaya karşı geliştirdikleri tutum çocukların kitaba ve okumaya bakış açısını şekillendirecektir. Okuma-yazma becerisi ilkokulda fakat okuma ilgi ve sevgisi okul öncesi dönemde başlar. Okul öncesi eğitim kurumları bu açıdan oldukça önem arz etmektedir. Her çocuk ev ortamında kitap ve okumayla karşılaşmayabilir. Fakat okul öncesi eğitim kurumları bu konuda her çocuğa aynı imkânı tanıyabilir. Okul öncesi eğitim kurumlarında düzenli olarak kitap okuma saatleri çocukları kitapla buluşturacaktır. Kitap okumak çocuklar için aynı zamanda bir eğlence saatine dönüşmeli bu yüzden öğretmenlerin etkileşimli kitap okuma ve etkinliklerle bunları desteklemesi gerekmektedir.

İlkokul ve ortaokul çağlarında ise çocuk okuma ve anlama becerisini geliştirdikten sonra bireysel farklılıklar da göz önüne alınarak, çocukların ilgi alanlar doğrultusunda yine ailelerle iş birliği içinde okuma alışkanlığının kazandırılması hususunda öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Yapılacak çeşitli etkinliklerle öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırılabilir. Lise çağındaki bir bireyin artık okuma alışkanlığını kazanmış olması ve kendi kitap seçimlerini yapabilmesi beklenir. Fakat sınav kaygısı yaşayan öğrencilerde aile ve öğretmenlerin de etkisiyle kitap okuma yerine test çözmek daha ön plandadır. Ailenin ekonomik durumu da okuma alışkanlığı üzerinde etkilidir. Kitap almak için bütçe ayıramayan ya da ailesinin ekonomik durumuna destek olmak için küçük yaşta çalışmaya başlayan bir çocuk, kitap okumak için gerekli fırsatları bulamaz ve okumaya olumlu tutum geliştiremez. Yine bu yüzden okullar da çocuklara gerekli kütüphane imkânlarının sunulması oldukça önemlidir.

Okuma geleneğinin millet hayatında oluşumu, sözlü ve yazılı kültürün tarihi süreç içindeki gelişimine ve o millet için kazandığı anlama bağlıdır. Okuma kültürü tarihten gelen bir alışkanlığın yansımalarını taşıyarak bir nesilden diğer nesile, yaşanan sosyal ve teknolojik gelişmeler neticesinde, değişiklik gösterebilmektedir. Özellikle günümüzde yaşanan baş döndürücü buluşlar nesiller arası

anlayış farklılığını her alanda olduğu gibi okuma alanında da etkilemektedir (Yılmaz, 2009). Okuma alışkanlığını etkileyen diğer bir husus teknolojidir ki bu belki de günümüzde okumayı engelleyen en büyük faktördür. Büyük küçük demeden her bireyin elinde bulunan teknolojik aletler, özellikle telefonlar ve içeriğindeki sosyal medya ağları kişilerin zamanının büyük bir kısmını almakta ve bağımlılık yaratmaktadır. Bu problemlerle başa çıkmak için ailelere ve öğretmenlere büyük görev düşmekte. Aileler sınırlı zaman içinde denetimli bir şekilde çocukların teknolojiyi kullanmalarına izin vermeli. Öğretmenlerin ise teknolojinin kullanımını nasıl faydalı hale getirilebileceği hakkında bilgiler vererek çocukları ve gençleri yönlendirmeleri gerekmektedir. Tabii bu aşamada aile bireylerinin ve öğretmenlerin teknoloji kullanımını da öğrencilere örnek olmaktır.

Üniversite yılları ise bir bireyin kendini hem akademik anlamda hem de kültürel anlamda yetiştirmesi gereken en önemli eğitim kurumudur. Üniversite okuyan bir bireyin iyi bir okur olması beklenir. Kendi amaçları doğrultusunda okumayı bilen, kendi kitap seçimlerini yapabilen, okuduklarını anlayıp tartışabilen bir birey olarak üniversiteden mezun olması gerekmektedir. Fakat yapılan bazı çalışmalar üniversite öğrencilerinin okuma durumlarının istenen düzeyde olmadığını göstermektedir (Aydın-Yılmaz, 2006; Saracaloğlu, Bozkurt & Serin, 2003; Arı & Demir, 2013; Odabaş, Odabaş & Polat, 2008; Yılmaz, Köse & Korkut, 2009). Bu öğretmen adaylarının eğitim vereceği çocuklara model olacağı düşünüldüğünde yeni nesillerin kitap okuma alışkanlığının da çok iyi olmayacağı düşünülmektedir.

Okul öncesi dönem insanın çeşitli etmenler tarafından okumaya hazırlandığı bir dönemdir. Sahip oldukları merak ve keşfetme duygularıyla çevresini izleyerek öğrenen çocukların kitapla etkileşimleri bu dönemde gerçekleşir. Bu dönemde çocuğun kitaplarla etkileşiminin sağlanması, kitaplara karşı ilgisinin oluşturulması önemlidir (Çakmak & Yılmaz, 2009). Çocuklara bu ilgiyi oluşturacaklar da okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adaylarıdır. Bu bağlamda okul öncesi öğretmen adaylarının okuma durumlarının incelenmesi önemlidir. Bu nedenle araştırmada, Okul Öncesi Eğitimi lisans öğrencilerinin okumaya yönelik görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Okul öncesi öğretmen adaylarının okumaya yönelik görüşlerinin tespit edilmesi için yapılan bu çalışma nitel bir araştırmadır. Araştırmada durum çalışması deseni kullanılmıştır.

Araştırmanın evren ve örnekleme

Araştırmanın çalışma grubunu, Okul Öncesi Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 3. sınıf 20 öğrenci oluşturmaktadır. Yapılan görüşmelerin amacı, çalışma grubundaki öğretmen adaylarının okumaya yönelik düşüncelerini ortaya koymaktır.

Veri toplama araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun meydana getirilmesi sürecinde soru havuzu oluşturulduktan sonra Türkçe eğitimcisi iki öğretim üyesinden uzman görüşü alınarak uzmanların görüşleri ve önerileri doğrultusunda görüşme formu oluşturulmuştur. Ardından iki öğretmen adayına sorular okutulmuş anlaşılmayan bir soru olup olmadığına bakılıp sorulara son şekli verilmiştir.

Verilerin analizi

Çalışmadan elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Görüşme verileri doğrultusunda öğretmen adaylarının verdiği yanıtlardan kodlar ve temalar oluşturulmuştur. Çıkarılan bu kodlar daha sonra belirlenen temalar altında gruplandırılmıştır. Bu işlemlere bir müddet ara verildikten sonra görüşme verileri tekrar okunmuş tema ve kodların son şekli verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgular çalışmanın amacı doğrultusunda açıklanmıştır.

Tablo 1. Öğretmen adaylarının okuma ilgili görüşleri ve frekansları.

Tema	Kodlar	f
Genel düşünce	Yeni dünyalar keşfetmek	4
	Anlamak	4
	Kendini bulma	3
	Öğrenme	3
	İncelemek	1
	Gelişme	1
	Roman	1
Beslenme	1	
Toplam		18

Öğretmen adaylarına okumak deyince aklınıza ne geliyor sorusu sorulmuş ve en çok yeni dünyalar keşfetmek ve anlamak şeklinde yanıtlar alınmıştır. Öğretmen adaylarının okumaya yönelik genel düşünceleri ile ilgili görüşleri şu şekildedir; “*Bana göre okumak her yeni kitapta yeni bir dünya keşfetmektir. (K10)*” “*Bilgiyi herhangi bir basılı kaynaktan edinmek, yorumlamak, anlamaktır. (K9)*” “*Okumak insanın kendisini bulmasıdır bence. (K2)*”

Tablo 2. Öğretmen adaylarının okumanın yarattığı değişiklikler ilgili görüşleri ve frekansları.

Tema	Kodlar	f
Okumanın faydaları	Bakış açısının değişmesi	9
	Hayal gücü ve yaratıcılık	6
	Konuşma	6
	Düşünme	4
	İlerleme	3
	Farklı dünyalar tanıma	2
	Empati yeteneği	1
Toplam		31

Tablo 2’de öğretmen adaylarının okumanın getirdiği değişiklikler ile ilgili kodları görülmektedir. Öğrenciler okumanın en fazla dünyaya bakış açılarını değiştirdiğini, hayal gücü ve yaratıcılıklarını geliştirdiğini ve konuşmalarını düzelttiğini dile getirmişleridir. Bu konuyla ilgili öğrencilerin görüşleri şu şekildedir; “*Öncelikle bakış açımı değiştirdi. Olaylara, durumlara, nesnelere dar bir açıdan değil de geniş bir pencereden bakmamı sağlıyor. Türkçeyi daha güzel konuşmamı sağladı. (K1)*” “*Hayata, olaylara, insanlara...kısaca var olan her şeye bakış açım değişti. Bakış açımın değişmesinin yanı sıra dünyaya baktığım pencerem genişledi. (K2)*” “*Konuşmamızı ve düşünmemizi destekler. Hayata farklı bakış açılarından bakmayı öğretir. Hayal kurma ve yaratıcılığı destekler. (K3)*” “*Bakış açımı çok yönlü hale getiriyor. Olaylara farklı yönleriyle bakabiliyorum. Değişik fikirler beni düşünmeye yönlendiriyor. (K9)*”

Tablo 3. Öğretmen adaylarının okumayı engelleyen faktörler ile ilgili görüşleri ve frekansları.

Tema	Kodlar	f
Okuma engelleri	Teknoloji	13
	Psikolojik durum	3
	Gürültü	3
	Okul	3
	Uyku	2
	Maddiyat	2
	Evdeki sorumluluklar	2
	Gezmek	1
	Arkadaşlarım	1
Toplam		30

Öğretmen adayları kendileri için okumayı engelleyen faktörlerin başında teknoloji kullanımının geldiğini belirtmişlerdir. Ardından psikolojik durumları, ortamdaki gürültü, okul, uyku, maddi yetersizlikler vs. öğrencilerin bu konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir; “*Cep telefonu. Örneğin elime kitabı aldım, sonra telefonuma mesaj, arama vs gelince dikkatim dağılıyor ve telefona odaklanıp*

kitabı bırakıyorum. (K3)” Ben en çok doğa ortamında sessizliğin hakim olduğu yerlerde kitap okumayı severim. Gürültü, psikolojik durum, bilinçsiz teknoloji kullanımı. (K7)” Benim için en büyük engellerden birincisi artık kitap yazarlarının ve eserlerinin kaliteli olmadığını düşünüyorum. Ve ikinci bir neden olarak da sosyal ağlar. (K10)”

Tablo 4. Öğretmen adaylarının okuma sıklıkları ile ilgili görüşleri ve frekansları.

Tema	Kodlar	f
Okuma sıklığı	Her gün	7
	Ayda bir kitap	3
	Ayda iki kitap	2
	Haftada bir kitap	2
	Haftada iki kitap	1
	İki ayda bir kitap	1
	Yılda bir-iki kitap	2
	Ara sıra	1
	Hiç	1
Toplam		20

Tablo 4’te görüldüğü gibi öğretmen adayları okuma sıklıkları ile ilgili farklı görüşler bildirmişlerdir. “Her gün mutlaka birkaç sayfa da olsa okumaya çalışırım. (K7)” “Ayda bir roman ancak bitirebiliyorum. (K9)” “İki ayda bir kitap diyebilirim. (K12)” “Dört senedir hiç okumadım. (K18)”

Tablo 5. Öğretmen adaylarının okudukları türlerle ilgili görüşleri ve frekansları.

Tema	Kodlar	f
Okunan türler	Roman	15
	Tarih	5
	Bilim	4
	Siyaset	2
	Makale	2
	Kişisel gelişim	2
	Psikoloji	2
	Felsefe	1
	Köşe yazısı	1
	Biyografi	1
Toplam		35

Tablo 5’e bakıldığında zaman öğretmen adaylarının en fazla roman okumayı tercih ettikleri görülmektedir. Bunun yanında bazı diğer türleri de okuduklarını dile getirmişlerdir. Bu soruya cevaplarını genellikle tek kelimeler şeklinde verdikleri için örnek cümlelerimiz fazla değildir. Bu konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir; “Roman okumayı severim. Çünkü yaşanmış veya yaşanabilecek gerçek olan şeyleri seviyorum. Bazen romanın bir yerinde kendimi görebiliyorum. (K3)” “Klasik roman tutkunuyum. En çok sevdiğim tür psikolojik tahlillerin yer aldığı romanlar. (K2)” “Roman, makale, eğitim ile ilgili kitaplar okuyorum daha çok. Siyaset de okumayı seviyorum. (K1)”

Tablo 6. Öğretmen adaylarının kitap temini ile ilgili görüşleri ve frekansları.

Tema	Kodlar	f
Kitap temini	Kütüphaneler	12
	Sahaflar	4
	İnternet kitap siteleri	4
	Kitapçılar	3
	Arkadaşlar	3
	Kitap fuarları	1
Toplam		27

Öğretmen adayları kitap temini için genellikle kütüphaneleri sahafları ve kitap sitelerini kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili öğrencilerin görüşleri şu şekildedir; “Daha çok halk kütüphanesinden alıyorum. (K4)” “İnternette bulamadığım kitapları kütüphaneden temin ederim. (K11)” “Kendi kütüphanem yok. Kütüphanelerden ya da arkadaşlarımdan temin ederim. (K15)”

“Yaşadığım yerdeki tüm kütüphanelere kayıt yaptırırım. Şimdilik kitap okumak için kütüphaneler tek kaynağım. (K2)” “Arkadaş çevrem, sahaf ve kitapçılardan temin ediyorum. (K14)”

Tablo 7. Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığı kazanmasında etki eden faktörler ile ilgili görüşleri ve frekansları.

Tema	Kodlar	f
Okuma alışkanlığı kazanma	İlkokul öğretmeni	4
	Merak duygusu	4
	Kendi kendime	1
	Arkadaş	2
	Konuşma bozukluğu	1
Toplam		12

Öğretmen adayları okuma alışkanlığı kazanmalarında etki eden faktörler arasında en fazla ilkokul öğretmeni ve kendi içlerindeki merak duygusu olarak ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili öğrencilerin görüşleri şu şekildedir; “İlkokul öğretmenim sayesinde okuma alışkanlığı kazandım. Çünkü okuduğumuz hikâyeleri bize anlattırırdı. Her hafta bir kitap okuyup anlatırdık. Canım hocam. (K5)” “Genelde birilerinden görünce ben de merak edip okuyorum. (K4)” “Beni okumaya teşvik eden merak duygumdur. (K19)”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Dört temel dil becerisinden biri olan okuma, okul döneminde kazanılan ve ömür boyu gelişerek devam eden, insanı akademik ve sosyal açıdan geliştiren, değiştiren önemli bir beceridir. Bu çalışma, okul öncesi öğretmen adaylarının okuma alışkanlıklarının incelenmesi için nitel desende yapılandırılmış bir çalışmadır. Çalışmada öğretmen adayları okumanın en fazla onların dünyaya bakış açılarını değiştirdiğini dile getirmişlerdir. Bireyin kişiliğini geliştiren, düşünce dağarcığını zenginleştiren ve onun toplumda daha iyi bir yer edinmesini sağlayan en önemli araç okuma alışkanlığıdır (Aydın-Yılmaz, 2006). Okumanın faydalarından biri de konuşma bozukluklarını gidermesidir. Öğretmen adayları da okumanın konuşmalarına etki ettiğini dile getirmişlerdir.

Teknolojinin hayatımızdaki yeri önemli ve bir o kadar kaçınılmazdır. Hayatımızı kolaylaştıran, hızla bilgiye ulaşmamızı sağlayan bu teknolojik aletler eğer faydamıza kullanmayı bilmiyorsak faydadan çok zarar getirecektir. Özellikle herkesin elinde bulunan akıllı telefonlar ve sosyal medya ağları günün büyük bir bölümünde insanları kendine bağlamış durumda. Bu çalışmada da öğretmen adayları okumalarına engel olan en büyük faktör olarak teknolojiyi görmekteyler. Kitap okumak yerine çoğu zaman internette ve sosyal ağlarda dolaşmayı tercih ettiklerini dile getirmişlerdir. Edem ve Ofre(2010) yaptıkları çalışmada, öğrencilere okuma ve internet kullanım alışkanlıkları arasındaki ilişki üzerine açık uçlu soru sormuşlardır. Öğrencilerin soruya verdikleri cevapların %36,8’inde öğrenciler İnternet kullanımının basılı kitap ve dergileri okuma alışkanlıklarını olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir. İnternetin yanı sıra öğretmen adayları okumalarına engel teşkil eden durumları şu şekilde belirtmişlerdir; psikolojik durumları, ortamdaki gürültü, okul, uyku, maddi yetersizlikler. Ateş ve Şahin (2014) yaptıkları çalışmalarında, yüksek lisans öğrencilerinin tümü bir yılda okudukları kitap sayısını yeterli görmeyip okumalarının önündeki engelleri zaman, iş, dersler ve kitapların maliyeti olarak belirtmişlerdir.

Öğrencilerin kitap okuma sıklıkları kişiden kişiye göre değişmektedir. Haftada iki kitap okuduğunu ya da hiç kitap okumadığını dile getiren öğrenciler bulunmaktadır. Elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıkları orta düzeyde olduğu görülmektedir. Her gün kitap okuyorum diyenler genelde kısa bir süre kitap okuduklarını belirtmişlerdir. Yirmi sayfa, 30 dk. ara sıra. İlgar, İlgar ve Topaç (2015) yaptıkları çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının okuma alışkanlıklarının yeterli düzeyde olmadığı sonucuna varmıştır. Yine Arı ve Demir (2013) yaptıkları çalışmada; kitap okuma oranının ve kültürünün en üst seviyelerde olması gereken üniversite öğrencilerinin, özellikle meslek yaşamındaki hamuru çocuklar olan öğretmen adaylarının kitap okuma kültür ve seviyelerinin olması gereken düzeyde olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğrenciler genellikle roman türünü okumayı tercih ettiklerini, diğer türlerden de ara sıra okuduklarını dile getirmişlerdir. Kitap temini için birinci derece kaynak olarak kütüphaneleri tercih ettiklerini ve okuma alışkanlığı kazanmada da ilkokul öğretmenlerinin etkisinin olduğunu

belirtmişlerdir. Bir çocuğun kitap okuma alışkanlığı kazanması için öncelikle iyi modellere ihtiyaç vardır. Okuma alışkanlığı ailede başlar, öğretmenlerle gelişir ve devam eder. Çocuklar okul öncesi dönemde ve ilkokul yıllarında okuma sevgi, ilgi ve alışkanlığını kazanırsa ilerleyen yıllarda da bunu devam ettirir. Eğitimde öğretmenlerin rolü tartışılmaz. Bir çocuğa okuma alışkanlığı kazandırmak isteyen öğretmenin öncelikle iyi bir okur olması gerekir. Bu yüzden okul öncesi öğretmen adaylarının da okuma konusunda kendilerini daha donanımlı hale getirmeleri, okumaya daha fazla zaman ayırmaları gerekmektedir.

Kaynakça

- Arı, E. & Demir, M.K. (2013). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 116-128.
- Ateş, V.& Şahin, S. (2014). Yüksek lisans öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının bilgisayar ve internet teknolojilerinin etkileri. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 15(2).
- Aydın-Yılmaz, Z. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığı. *İlköğretim Online*, 5(1), 1-6.
- Bayraktar, V.& Temel, F. (2017). Yazı farkındalığı becerileri. F. Temel. (Yay. haz.). *Dil ve erken okuryazarlık* içinde (s.63-88). Ankara: Hedef CS.
- Bozpolat, E. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği. *Zeitschrift für die Welt der Türken, Journal of World of Turks, ZfWT*, 2(1), 411-428.
- Çakmak, T. & Yılmaz, B. (2009). Okul öncesi dönem çocuklarının okuma alışkanlığına hazırlık durumları üzerine bir araştırma: Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu örneği. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(3), 489-509.
- Durukan, E. & Arslan, N. (2018). *Okuma alışkanlığı*. S. Alyılmaz ve B. Ü. Karahan (Yay.haz.). *Okuma eğitimi* içinde (s.145-156). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Edem, M. & Ofre, E. (2010). Reading and internet use activities of undergraduate students of the University of Calabar, Nigeria, Africa. *Journal Library & Inf. Sc.* 20(1), 11-18.
- İlgar, L., İlgar, Ş.& Topaç, N. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına ilişkin görüş ve tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 41(41), 99-116.
- Karatay, H. (2018). *Okuma eğitimi kuram ve uygulama*. Ankara: Pegem Akademi.
- Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. & Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 431-465.
- Saracaloğlu, A. S., Bozkurt, N. & Serin, O. (2003). Üniversite öğrencilerinin okuma ilgileri ve okuma alışkanlıklarını etkileyen faktörler. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(12), 149-158.
- Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2009). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı üzerine bir inceleme: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü örneği. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(37), 144-167.
- Yılmaz, B., Köse, E. & Korkut, Ş. (2009). Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(1), 22-51.